

26 NOV 1967
Deze rubricering is
beëindigd op 50

~~VERTROUWELIJK~~

10/19 blz 1 4m 11
blz 27

MR.
SG. A
Ri 2
Actm 19
↓ 4
Ri 2

Slg. GEHEIM

MAANDOVERZICHT

No. 1-8 1967

BINNENLANDSE VEILIGHEIDSDIENST

B I N N E N L A N D S E V E I L I G H E I D S D I E N S TV E R T R O U W E L I J KMaandoverzicht no. 7/8 - 1967(Tijdvak 1-7-1967 t/m 31-8-1967)

No.880.824

I N H O U D

Blz.

I. <u>Communisme Internationaal</u>	
De Culturele Revolutie	1
De periode augustus 1966 - augustus 1967	3
II. <u>Activiteiten van de Communistische Partij Nederland</u>	
De CPN en de communistische wereldbeweging	12
De CPN en de PSP	15
De CPN en de middengroepen	16
Werkloosheid en loonstrijd	18
De Nederlandse kiezers en de CPN	19
III. <u>Activiteiten van de communistische hulporganisaties</u>	
De Vereniging "Nederland-USSR"	21
Cultureel verdrag Nederland-Sowjet-Unie	22
Communistische manipulaties rond Vietnam-conferentie	23
IV. <u>Andere groeperingen</u>	
Prcvobeweging	27
Studentenvakbeweging	29
De SJ en de IUSY	30
Vietnam	31
Studieconferentie "War Resisters International"	32
<u>Agenda</u>	34

HOOFDSTUK I

COMMUNISME INTERNATIONAAL

De Culturele Revolutie *)

Inleiding

Het historisch materialisme kent een economische onderbouw en een geestelijke bovenbouw. Veranderingen in de produktieverhoudingen, in de onderbouw dus, zullen volgens Marx leiden tot een verandering in de geestelijke bovenbouw. In China heeft zich volgens het officiële partijstandpunt, in de economische onderbouw de overgang naar het socialisme voltrokken, maar in de geestelijke bovenbouw, in de Chinese cultuur (het Chinese begrip cultuur is ruimer dan het onze) handhaaft zich nog een sterke invloed van het verleden, alle socialistische opvoedingscampagnes ten spijt. Hoewel Mao al 25 jaar geleden de naar Jenan gekomen kunstenaars uiteen zette, door welke gezichtspunten zij zich bij hun creatief werk moesten laten leiden, bleken juist zij slechte leerlingen.

Na het mislukken van de grote sprong voorwaarts in 1959 ontstond een groeiend verzet tegen Mao's dogmatische en voluntaristische politiek en kregen diegenen, die de zaken meer pragmatisch wilden aanpakken, de wind in de zeilen. De in artistieke vorm geklede, versluisde kritiek, die ook door de pers in Peking werd verspreid, betekende in Mao's ogen een ernstig gevaar, daar deze kritiek de weg zou banen voor het revisionisme, dat volgens de Chinese leider onvermijdelijk tot herstel van het kapitalisme moet leiden. Veel wijst erop, dat Mao voor hij de leiding van China aan jongeren moet overdragen, de socialistische transformatie in de geestelijke bovenbouw heeft willen forceren. Gesteund door zijn eerzuchtige echtgenote, die als gewezen actrice verstand meende te hebben van culturele zaken en met de medewerking van zijn trouwe leerling Lin Piao, wilde Mao de macht van de oude culturele leiders breken. De "massa", die minder geremd is door China's culturele erfenis en minder besmet met Westerse ideeën dan de ontwikkelde bovenlaag, en hierdoor ontvankelijker voor Mao's gedachten,

*) Een uitvoeriger beschouwing over de voorgeschiedenis van de Culturele Revolutie en de periode van september 1965 tot augustus 1966 is te vinden in Maandoverzicht 7/8 van 1966.

moest de nieuwe drager worden van een socialistische cultuur. Met dit doel voor ogen ontketende hij de culturele revolutie, die volledig zou afrekenen met alle "verouderde ideeën, gebruiken, gewoonten en opvattingen" en met het "revisionisme". Voortaan zou alle denken en handelen in China in het teken moeten staan van de "gedachten van Mao Tse-toeng". Slaagde deze opzet, dan zouden Mao's politieke tegenstanders ook hun opvattingen herzien en opgaan in de massa. Zouden zij in hun kritiek volharden dan isoleerden zij zich van de massa; waardoor zij hun politieke invloed zouden verliezen. De culturele revolutie was dus van meet af aan ook een politieke strijd tussen Mao's utopische en het meer pragmatische communisme van zijn politieke tegenstanders.

Terwijl de minister van defensie, Lin Piao, in 1965 het leger voorbereidde op de opvoedende taak, die het in de culturele revolutie te vervullen zou hebben (waarbij hij aan mevrouw Mao een belangrijke rol toekende), was de eigenlijke leiding van deze revolutie in handen van een groep van vijf man, waarvan Peng Tsjen, lid van het politiek-bureau en burgemeester van Peking, de belangrijkste politieke figuur was. Deze streefde waarschijnlijk eigen politieke oogmerken na, zodat van hem geen actie zoals Mao wenste, te verwachten viel. Wat Peng Tsjen wilde, was feitelijk een voortzetting van de socialistische opvoedingscampagnes; hij wilde de schrijvers opvoeden en kritiseren, maar aan de kritiek geen politieke gevolgen verbinden. Peng wenste dus geen hervatting van de klassenstrijd, zulks in tegenstelling tot Mao, die deze strijd juist essentieel achtte.

Medio mei 1966 wist Mao gedaan te krijgen, dat namens het Centraal Comité aan alle belangrijke partij-instanties een circulaire werd gezonden, waarin de opvattingen van Peng Tsjen werden verworpen. Peng werd uit al zijn functies ontslagen en de culturele revolutie kreeg een nieuwe leiding, waarvan ook mevrouw Mao deel uitmaakte. Geïnspireerd door de circulaire van het CC schreven enkele docenten aan de universiteit van Peking een muurkrant, waarin de president van de universiteit en enkele andere autoriteiten beschuldigd werden van gebrek aan steun voor de culturele revolutie.

Op 1 juni 1966 gaf Mao opdracht om ruime publiciteit te geven aan deze muurkrant. Een golf van kritiek op de culturele "establishment" volgde. Partijleiders, met Lioe Sjao-tsji, president van de Chinese Volksrepubliek, aan het hoofd, trachtten zonder succes te voorkomen dat deze kritiek ernstige politieke gevolgen zou hebben.

In augustus werd een "Beslissing betreffende de grote proletarische culturele revolutie" gepubliceerd die in 16 punten aangaf, hoe deze revolutie gemaakt moest worden. Enkele dagen later bleek uit een kort communiqué, dat het Centraal Comité, voor deze gelegenheid aangevuld met Mao-aanhangers, in plenaire zitting bijeen was geweest. Mao had een, zij het niet volledige, overwinning behaald. Zijn grote tegenstander Lioe Sjao-tsji was van de tweede plaats in de partij-hierarchie verdrongen door "Mao's naaste wapenbroeder", Lin Piao, en moest genoegen nemen met de 8e plaats. Tal van sleutelposities in partij- en massa-organisaties, in provinciale en stedelijke partijcomité's en in het staatsapparaat, waren echter nog in handen van functionarissen, die weinig sympathie koesterden voor de culturele revolutie. Om hen van het volk te isoleren begon medio augustus 1966 een terreuractie van de Rode Garde. Deze organisatie, die de volle steun kreeg van het leger, heette spontaan gevormd te zijn door revolutionaire studenten en scholieren.

De periode augustus 1966 - augustus 1967

De jongelui, die plotseling geroepen waren om het land te zuiveren van onjuiste opvattingen, begonnen hun onderwijzers en leraren te vernederen. Daarna volgden de plaatselijke partijleiders. Niemand was meer veilig voor hen. Het maakte geen verschil of men verkeersagent of minister was, dorpsonderwijzer of president van China's grootste universiteit. Elke gezagsdrager liep de kans het slachtoffer te worden van hoon, spot en valse aantijgingen.

Mao wenste, dat aan de Rode Garde niets in de weg werd gelegd. De Rode Gardisten citeerden bij voorkeur zijn uitspraak "Rebellie is gerechtvaardigd". Een oproep om revolutionaire ervaringen uit te wisselen, maakte het eensklaps mogelijk om te reizen. Vele jongeren, die hiervoor nooit de kans hadden gekregen werden nu in staat gesteld om op staatskosten Peking te bezoeken, waar Mao zich keer op keer door miljoenen liet toejuichen, of reizen te maken naar Mao's geboorteplaats of naar een "model commune", teneinde daar nieuwe revolutionaire kracht op te doen. Deze chaotische periode, die het spoorwegverkeer ontwrichtte, duurde vrijwel de gehele tweede helft van 1966. Officieel heette het de tijd van de "extensieve democratie onder de dictatuur van het proletariaat". Er werd nu niet meer gesproken over de socialistische culturele revolutie, maar over de grote proletarische

culturele revolutie, waarin het proletariaat de macht zou ontnemen aan de bourgeoisie, die nog steeds invloedrijk zou zijn.

Een slecht georganiseerde oppositie begon zich echter af te tekenen; de bevolking schaarde zich om plaatselijke leiders. In een artikel ter gelegenheid van de 17e verjaardag van de Chinese Volksrepubliek op 1 oktober, schreef het Volksdagblad, dat de culturele revolutie wanhopige tegenstand ondervond van de vijanden van het proletariaat, maar dat ook weerstand van andere zijde werd ondervonden. "Sommigen", aldus het blad, "spreken over de 16 punten van het Centraal Comité, maar handelen er niet naar. Bewust of onbewust bevorderen zij fractievorming. Op sommige plaatsen strijden arbeiders en boeren tegen revolutionaire studenten, strijdt 'de massa' tegen 'de massa' en strijden studenten tegen studenten. Wij spreken de hoop uit dat de betrokkenen hun fouten zullen inzien; doen zij dit niet dan zullen zij los komen te staan van het volk, met het onvermijdelijke gevolg dat zij in kapitalistische richting zullen afdrijven."

Die 1e oktober werd ook kritiek geuit op Lioe X-X, waarmee duidelijk Lioe Sjao-tsji, de president van de Chinese Volksrepubliek bedoeld werd. De volgende dag waarschuwde "Rode Vlag", dat de tegenstelling tussen de juiste en foute politieke lijn zich tot een antagonistische tegenstelling zou kunnen ontwikkelen. Kameraden, die de verkeerde lijn volgden, werden daarom aangespoord, hun houding te herzien voor het te laat zou zijn.

Als dit artikel bedoeld was als een advies aan Lioe Sjao-tsji om schuld te bekennen en zich tot de opvattingen van Mao te bekeren, dan miste het zijn doel. Tijdens de werkconferentie, die de voornaamste partijleiders eind oktober hielden, werd Lioe gedwongen tot zelfkritiek. Hij erkende, dat zijn optreden in het begin van de culturele revolutie fout was geweest, maar verwierp het verwijt, dat hij een kapitalistische politiek had gevolgd. Men krijgt niet de indruk dat de werkconferentie, die waarschijnlijk bedoeld was om aan de oppositie in de hoogste regionen een einde te maken, een succes was.

Hoewel muurkranten geëist hadden: "Neem de tijdbom (Lioe) weg, die naast Mao ligt" was men waarschijnlijk niet verder gekomen dan de opvatting, neergelegd in een artikel in "Rode Vlag" van 2 november: "Zij die een foute politieke lijn volgen moeten een scherpe waarschuwing ontvangen en moeten de moed opbrengen, hun fouten toe te geven en de massalijn te volgen".

De scherpstlijpers waren met deze formulering weinig ingenomen. Op 3 november dreigde Lin Piao, dat niet alleen partij-instanties, maar ook overheidsinstellingen zonodig onder vuur genomen zouden worden. Tegelijkertijd verdedigde hij de extensieve democratie, die de democratische rechten van het volk volledig tot hun recht had doen komen, geheel overeenkomstig de ideeën van de Parijse Commune van 1871. Waarschijnlijk achtte Lin Piao het de hoogste tijd om ernst te maken met het gestelde in punt 9 van de "Beslissing" van het 11e plenum van augustus 1966, welk punt een systeem van algemene verkiezingen eiste voor de leden van de culturele revolutie-groepen en de gedelegeerden naar de culturele revolutiecongressen, die een nieuwe bestuursvorm zouden moeten voorbereiden.

De veronderstelling lijkt gewettigd dat door het hardnekkig verzet van belangrijke partijorganen en de vakbeweging de behoefte aan deze nieuwe organen, ook in de bedrijven, zich sterk deed gevoelen. Medio december werd dan ook het besluit genomen om de culturele revolutie uit te breiden tot de industrie. Het Volksdagblad schreef: "Wat betreft de politieke ideologie, organisatie en leiding, zijn vele industriële- en mijnbouwondernemingen in China beïnvloed door kapitalisme en zelfs feodalisme! Dit zet een domper op het revolutionaire enthousiasme van de arbeiders, hetgeen een ongunstige invloed heeft op de produktie". De nieuwe leuze werd dus: Maak revolutie om de produktie te bevorderen!

Voor het eerst werd de arbeidersklasse de leidende kracht en de meest actieve factor in de culturele revolutie genoemd. Naast de Rode Gardisten begonnen nu "revolutionaire rebellen", behorend tot het industrie-proletariaat, op te treden. Tegelijkertijd kregen de vakverenigingen opdracht hun activiteiten te staken, zoals ook de Chinese Jeugd Liga uitgeschakeld was, toen de Rode Garde verscheen.

Intussen nam de aanval op de "machthebbers" toe. De gemoederen werden steeds meer opgezweept en de toestand maakte een chaotische indruk.

Na een felle rede van mevrouw Mao werd Peng Tsjen gearresteerd. Tao Chu, snel opgeklommen tot no. 4 in de partij-hierarchie, beschuldigde president Lioe Sjao-tsji en secretaris-generaal Teng Siao Ping ervan, dat zij de laatste zeven maanden een bourgeois-reactionaire lijn hadden gevolgd en propagandisten waren voor de opvattingen van Chroestsjow. Twee weken later zou Tao Chu zelf voor bourgeois-element

worden uitgemaakt en volledig van het politieke toneel verdwijnen. Op Mao's verjaardag (26 december) reden luidspreker-auto's rond, die verkondigden dat mevrouw Mao de onmiddellijke arrestatie van alle tegenstanders van haar man eiste en dat zij het Bureau voor de Openbare Veiligheid in Peking gebrek aan revolutionaire geest verweet. Op 3 januari 1967 ontstonden bloedige botsingen in Nanking en werd de toestand in Sjanghai kritiek.

Tegen het optreden van de "revolutionaire rebellen" keerden zich niet alleen bedrijfsleiders en plaatselijke partij-autoriteiten, maar ook een groot deel van de arbeiders, die weinig voelden voor de door de "rebellens" gepredikte uiterste soberheid, die onder meer afschaffing van de produktie-premies (een belangrijk deel van het loon) inhield. Stakingen, sabotage en looneisen waren het gevolg. Om de arbeiders aan zich te binden zegden sommige autoriteiten hogere beloningen toe en maakten zich hierdoor schuldig aan "economisme". Enkele dagen later slaagden de "revolutionaire rebellen" erin de macht in Sjanghai in handen te krijgen. Zij vormden een voorlopig revolutionair stadscomité, bestaande uit arbeiders en boeren, benevens een aantal kaderleden, die vroeger reeds leidende functies hadden bekleed. Deze machts-overname en de oproepen, die het voorlopig stadscomité uitzond, kregen de goedkeuring van de regering en partij in Peking: het Centraal Comité riep alle arbeiders, boeren, revolutionaire studenten, intellectuelen en kaderleden op, de ervaringen van de rebellerende arbeiders in Sjanghai te bestuderen. Na deze oproep ontstonden overal "revolutionaire rebellen-comités" die poogden de macht in handen te krijgen. Hoewel Tsjoë En-lai een beroep op de rebellen deed om ernstige uitspattingen te voorkomen ("Voorzitter Mao wenst niet dat U zich buitensporig gedraagt"), meenden buitenlandse waarnemers, dat China aan de rand van een burgeroorlog stond.

Op 21 januari 1967 nam Mao het besluit het leger in te zetten om de revolutionaire massa, daar waar nodig, te steunen, teneinde aan het verzet en de anarchie een eind te maken. Tegelijkertijd kregen de revolutionaire rebellen opdracht om een "grote alliantie" te vormen, een alliantie van revolutionaire kaderleden, studenten, arbeiders en boeren, voor de uitoefening van de dictatuur van het proletariaat. Het Volksdagblad schreef: "De grote culturele revolutie is een nieuwe fase ingegaan, een fase waarin de macht ontruikt zal worden aan het handjevol partij-autoriteiten, dat de kapitalistische weg volgt". Kort daarop waarschuwde het blad, dat een haastige poging om de

macht te grijpen niet zou slagen; nodig was een grote proletarische gevechtssklare macht, steunend op een grote alliantie van alle revolutionairen.

Begin februari richtte een gezaghebbend artikel in het theoretisch orgaan "Rode Vlag" zich tegen ultra-democratie, anarchisme, liberalisme en kliekjesgeest, een bewijs, dat de Chinese leiders zich zorgen maakten over de voortdurende touwtrekkerijen en schermutselingen. Het blad noemde als fundamentele taak van de culturele revolutie het onder de dictatuur van het proletariaat mobiliseren van honderden miljoenen mensen, met het doel van onder af de macht te ontrukken aan het handjevol autoriteiten, dat de kapitalistische weg volgt. Het blad riep de revolutionaire massa daarom op, voorlopig gezagsorganen te stichten en zo een nieuwe vorm van politieke macht te scheppen, die beter aangepast zou zijn aan de sociaal-economische onderbouw. Prompt werd op 5 februari de "Commune van Sjanghai" geproclameerd. Reeds vier dagen later werd erkend, dat "Rode Vlag" met zijn oproep het staatsapparaat te verbrijzelen, wat te hard van stapel was gelopen en wat te weinig aandacht had geschonken aan de belangrijke vraag, hoe de oude functionarissen moesten worden behandeld. De fungerende chef van het propaganda-apparaat uitte derhalve zelfkritiek en onthulde, dat Mao correcties had moeten aanbrengen! Zo was het niet juist, iedereen uit zijn functie te ontslaan; er zouden dan alleen stempels en lege gebouwen overblijven!

Hiermede was een belangrijke accent-verschuiving in de politieke lijn aangekondigd. Van nu af aan moest worden gestreefd naar een drie-voudige alliantie van partijkaders, militaire bevelhebbers en revolutionaire rebellen. Niet meer de Commune van Sjanghai was het voorbeeld, maar de machtsovername in de provincie Heilungkiang, waarbij het leger een belangrijke rol had gespeeld. Het lijkt alsof ook de leiders van de culturele revolutie tot de conclusie waren gekomen, dat het land onbestuurbaar zou worden als alle vroegere kaderleden en regeringsfunctionarissen uit hun functies zouden worden gezet, of zich voortdurend bedreigd zouden voelen. De grote meerderheid van de oude kaderleden werd geschikt geacht om in functie te blijven. Dit bracht wèl mee, dat een comité werd opgericht voor de zuivering van het ambtelijk apparaat, nu men deze taak niet meer aan de rebellen wilde overlaten. Mevrouw Mao werd voorzitter van dit comité, maar Tsjoë En-lai werd haar adviseur.

Aan de agressieve houding t.o.v. de Sowjet-Unie kwam plotseling een einde en de boeren werden krachtig aangespoord het landbouwwerk

te hervatten. Gematigd van toon waren de "Tien instructies van voorzitter Mao", die op 15 februari werden gepubliceerd. Zij waren uiterst vaag en moraliserend, drongen aan op discipline en eerbied voor de meerdere en legden nadruk op de verplichting, elkaar te helpen, "vooral wanneer men met politieke moeilijkheden te kampen heeft".

Het lijkt niet onmogelijk, dat de onwil van het leger om in te grijpen de doorslag bij deze gematigdheid heeft gegeven. Tsjoë En-lai trad in deze tijd steeds meer op de voorgrond. Hij is het eens met de grondgedachte van de culturele revolutie, maar trachtte zich tegen de uitwassen te verzetten; als premier had hij twee zorgen: het op gang brengen van de voorjaarswerkzaamheden in de landbouw en de bestrijding van de anarchie.

Met de belangrijke rol, die in het kader van de drievoudige alliantie aan het leger toeviel, waren de rebellen weinig gelukkig, daar voor het leger handhaving van de orde - hetgeen in vele gevallen herstel van het gezag van vroegere leiders betekende - voorop scheen te staan. De officiële pers trachtte de spanningen wat te verminderen, door enerzijds te waarschuwen tegen anarchie en anderzijds het leger voor te houden: geef steun aan links! Het leger stond echter voor de moeilijke vraag, wie van links gesteund moest worden, want allerlei revolutionaire groeperingen lagen onderling overhoop en erkenden slechts de autoriteit van Mao, van wie echter in praktische kwesties weinig of geen leiding uitging.

Het schijnt, dat op het hoogste partij-niveau medio maart scherpe discussies plaatsvonden over de te volgen weg, zonder dat het echter tot een duidelijke uitspraak kwam, waardoor de conclusie gewettigd lijkt, dat Mao niet de steun kreeg die hij verlangde. Mao besloot aan het verzet en de onderlinge verdeeldheid van zijn aanhang een einde te maken door middel van een geconcentreerde aanval op de "hoogste partijleider, die de kapitalistische weg volgt". Deze werd een vampier, een parasiet en Quisling genoemd, tegen wie alle haat, alle kritiek zich moest richten. Hoewel ieder begreep, dat de president van de Chinese Volksrepubliek, Lioe Sjao-tsji werd bedoeld, werd deze niet met name genoemd. Waarschijnlijk meende Mao, dat de invloed van Lioe, hoezeer diens feitelijke macht reeds beknot was, veel vroegere kaderleden verhinderde tot de drie-voudige alliantie, waartoe reeds in februari werd opgeroepen, toe te treden. Na veel voorbereiding gelukte het op 20 april om een Revolutionair Comité voor de stad Peking op te richten, gebaseerd op

het principe van de triple-alliantie. Vier provincies en de stad Sjanghai waren Peking reeds voorgegaan, 22 provincies moesten nog volgen voordat geheel China op "revolutionaire" wijze bestuurd zou zijn.

Voor het eerst sinds 1959 woonde Mao de 1 Mei-viering in Peking bij, vergezeld door vele partij-autoriteiten. Sommigen van hen waren nog kort tevoren ernstig bekritiseerd, maar zij waren blijkbaar nog niet afgeschreven. Ondanks dit vertoon van eenheid namen de tegenstellingen toe; begin mei werden uit verschillende delen van China bloedige onlusten gemeld, die aanhielden in juni en juli, hoewel de Chinese leiders herhaaldelijk tegen het gebruik van geweld hadden gewaarschuwd. Uit de verwarde, in sommige gevallen waarschijnlijk met opzet door de Rode Garde overdreven berichten, is het moeilijk op te maken waar in de verschillende provincies de werkelijke macht ligt. Vermoedelijk is dit in een groot deel van China bij het leger, maar hoever de loyaliteit van de bevelhebbers gaat, is niet duidelijk. In de tweede helft van juni werd erkend, dat de culturele revolutie zich onevenwichtig ontwikkelde had en werd veel aandacht geschonken aan het toen juist 10 jaar oude geschrift van Mao: "Over de tegenstellingen onder het volk". Van een diepgaande bestudering van dit geschrift en toepassing van het geleerde, werd een oplossing verwacht voor de moeilijkheden, die de drie-voudige alliantie nog steeds in de weg stonden.

Toen echter, ter gelegenheid van de 46e verjaardag van de Chinese communistische partij op 1 juli, plotseling werd verklaard, dat de "hoogste partij-autoriteit, die de kapitalistische weg volgt" ten val gebracht en ontmaskerd was - hetgeen de Westerse pers ten onrechte deed melden, dat Lioe Sjao-tsji als president van de Chinese Volksrepubliek was afgezet - had de drie-voudige alliantie nog steeds geen verdere vorderingen gemaakt.

Terwijl de aanval op Lioe en zijn aanhangers op een breed front werd voortgezet, nam de onrust in China toe. Ernstig werd de situatie in het belangrijke industriële centrum en verkeersknooppunt Woehan, waar parachutisten en kanonneerboden de Mao-aanhang te hulp moesten komen.

Ter herdenking van het 40-jarig bestaan van het Chinese Volksleger (1 augustus) werd aan de hand van citaten van Mao de grote betekenis van het leger duidelijk in het licht gesteld; zonder de steun van het leger zou het proletariaat de staatsmacht verliezen en zou alles, wat de arbeidersbevolking bereikt heeft, verloren gaan, aldus

werd gewaarschuwd. Lin Piao werd geprezen als Mao's nauwste wapenbroeder en beste leerling.

Balans

Twee jaar geleden was de gangbare opvatting nog, dat de Chinese leiders door achtergrond en gemeenschappelijke ervaring een gesloten groep vormden, waarin onder de dominerende leiding van Mao over de grote politieke lijnen geen verschil van opvatting bestond. Lioe Sjao-tsjji, die gedurende 35 jaar tezamen met Mao deel uitmaakte van het politiek bureau en die als nuchtere organisator, de revolutionaire dichter-profeet Mao zo goed scheen aan te vullen, werd als de aangewezen opvolger van Mao beschouwd. Grote zuiveringen en liquidaties zoals de Sowjet-Unie die onder Stalin heeft gekend, waren geen kenmerk van Mao's politiek. Dit beeld van eenheid is door de culturele revolutie wel grondig vernietigd; Tsjoe En-lai verklaarde zelfs, dat er vanaf het begin van de Volksrepubliek ernstige tegenstellingen hebben bestaan.

Als wij de culturele revolutie zien als een poging van Mao om in China een utopisch communisme te vestigen, gebaseerd op de breedst mogelijke democratie, samengehouden door een gemeenschappelijke code en ethiek (de gedachten van Mao), dan moeten wij constateren, dat deze revolutie tot dusver niet is geslaagd. Mao gaf dit feitelijk zelf toe, toen hij verklaarde, dat er nog meer culturele revoluties zouden moeten volgen.

Een groot deel van de bevolking blijkt de kat uit de boom te kijken, bereid om zich bij de overwinnaar aan te sluiten. De rest is verdeeld in voor- en tegenstanders, maar zelfs Mao's aanhangers handelen niet steeds in zijn geest. Veel tegenstanders heeft Mao weten uit te schakelen, maar dit geschiedde ten koste van de communistische partij. Daar in het grootste deel van China nog geen nieuwe revolutionaire bestuursorganen konden worden gevormd, is Mao geheel afhankelijk geworden van het leger, waarin plaatselijke commandanten een steeds grotere rol schijnen te gaan spelen. Gebrek aan betrouwbare gegevens maakt het onmogelijk te voorspellen, hoe lang de huidige toestand nog zal kunnen voortduren en hoe hieraan een einde zal komen.

In internationaal verband vormt China met zijn H-bom, zijn groot superioriteitsgevoel, zijn vreemdelingenhaat en gebrek aan realiteitsbesef, een gevaarlijk element. China is een land met een zending, dat

niet op voet van gelijkheid met andere landen kan omgaan. Het Dagblad van het Bevrijdingsleger schreef kortgeleden: "Alleen de gedachten van Mao kunnen in het huidige tijdsbestel de vraagstukken oplossen, waarvoor de wereld zich ziet geplaatst en alleen Mao's gedachten kunnen de wereld redden".

Mao's aanhangers willen, dat de wereld zich door middel van Mao's leer bevrijdt, zowel van kapitalisme en imperialisme als van revisionisme, waarna het China van Mao Tse-toeng weer het "Rijk van het Midden", dus het middelpunt van de wereld zal zijn.

H O O F D S T U K I I

ACTIVITEITEN VAN DE COMMUNISTISCHE PARTIJ NEDERLAND

De CPN en de communistische wereldbeweging

Na de communistische conferentie te Karlovy Vary (24-26 april j.l.), waaraan de CPN weigerde deel te nemen, heeft de Nederlandse CP eigenlijk alleen nog maar serieuze betrekkingen onderhouden met de Roemeense CP, die eveneens niet op deze conferentie vertegenwoordigd wilde zijn. Er dient echter vastgesteld te worden, dat het initiatief tot de versteviging van deze betrekkingen in belangrijke mate is uitgegaan van de Roemenen. Zo werd een CPN-delegatie, bestaande uit Paul de Groot, Henk Hoekstra en Joop Wolff, op 20 juli j.l. uitgenodigd tot een gesprek met de Roemeense Premier Maurer en diens Minister van Buitenlandse Zaken Manescu, beiden lid van het Centraal Comité van de Roemeense CP, die in die week een officieel regeringsbezoek aan Nederland brachten. Hoewel er over de inhoud van dit gesprek weinig is uitgelekt, kan toch wel worden aangenomen dat Paul de Groot met de Roemenen o.m. van gedachten zal hebben gewisseld over zijn oude ambitie een soort bemiddelaarsrol te spelen in het internationale communistische conflict. Naar vernomen werd, vond het onderhoud in een prettige sfeer plaats, hetgeen echter niet wil zeggen dat de CPN het thans in alle opzichten eens is met de politiek van de Roemeense CP. "De Waarheid" gaf bijvoorbeeld slechts zeer weinig publiciteit aan de verklaringen over de buitenlandse politiek van Roemenië, die door de Roemeense partij- en regeringsleiders werden afgelegd t.g.v. de opening van het Roemeense parlementaire jaar (24-26 juli j.l.). Een evenement waarvoor het CPN-dagblad toch speciaal een verslaggever (Gerard Pothoven) naar Boekarest had gezonden! Paul de Groot c.s. zouden echter van mening zijn dat de Roemenen zich bij deze gelegenheid "te voorzichtig" hebben uitgedrukt, in het bijzonder t.a.v. hun relatie tot de Sowjet-Unie. Een dergelijke voorzichtigheid acht de CPN-leiding (die een kritischer houding tegenover Moskou had verwacht) een aanloop tot "verwerpelijke ideologische compromissen, die de autonomie aantasten". Deze stellingname, waaruit overigens weinig begrip blijkt voor de realiteit van de Roemeense staatsbelangen, weerhoudt de leiders van de Nederlandse CP op het ogenblik echter nog niet om de betrekkingen met Boekarest op goede voet

voort te zetten. Naar verluidt is er zelfs een Roemeense partijdelegatie uitgenodigd het aanstaande "Waarheid"-festival (10 september) bij te wonen.

Het mag als bekend worden beschouwd, dat niet alle Europese CP'en het zo goed kunnen vinden met de CPN als de Roemeense. Slechts zelden echter komt er iets van deze situatie tot uitdrukking in de buitenlandse communistische pers.

De uitvoerige brief aan de Franse CP (afgedrukt in "De Waarheid" van 21 maart j.l. en ter kennisname toegestuurd aan alle Europese CP'en), waarin de CPN-leiding haar weigering de communistische conferentie van Karlovy Vary bij te wonen motiveerde, blijkt evenwel de Westduitse CP dermate geërgerd te hebben, dat deze partij openlijk heeft teruggeslagen. In het juninummer van haar illegaal verschijnende maandblad "Freies Volk", publiceerde de KPD namelijk een "open brief" aan de CPN, waarin zij de Nederlandse CP (en met name Paul de Groot) verweet, in haar schrijven aan de Franse CP een onjuiste voorstelling te hebben gegeven van de politiek en de activiteiten van de Westduitse communisten. En dat nog wel - aldus algemeen-secretaris Max Reimann, die de brief ondertekende - nadat een delegatie van de Westduitse CP in de herfst van 1965 de CPN te Amsterdam uitvoerig terzake had geïnformeerd. De toon van de brief was bitter en de KPD meende hiertoe alle redenen te hebben:

"want wij kennen geen voorbeeld in de geschiedenis van de communistische- en arbeidersbeweging, waarbij de zware, opofferende en ondanks alles succesvolle strijd van een verboden en vervolgd partij, door de CP van een buurland met 'volkomen passiviteit van de communisten in West-Duitsland' werd betiteld."

Hoewel Reimann de CPN dus duidelijk van kwade trouw beschuldigde, eindigde hij de brief toch met het uitspreken van de overtuiging, dat de bilaterale contacten tussen beide partijen dienden te worden voortgezet.

Het "Algemeen Handelsblad" wijdde begin augustus j.l. enige aandacht aan deze affaire, waarbij - niet geheel ten onrechte - gesteld werd dat de Oostduitse CP en de CPSU wel hun goedkeuring aan deze KPD-publicatie zullen hebben gegeven. Zo beschouwd zouden Reimanns verwijten min of meer het karakter hebben van een terechtwijzing uit Moskou aan het adres van de CPN. "De Waarheid" reageerde op 8 augustus j.l. met de opmerking dat het "Algemeen Handelsblad" weer eens een deel had

toegevoegd aan zijn "anti-communistisch lasterfeuilleton". Het betrokken nummer (van "Freies Volk") is door ons nog niet ontvangen, aldus de nauwelijks geloofwaardige bewering van het CPN-dagblad, dat vervolgende:

"Indien het juist is dat in 'Freies Volk' een aan het CPN-bestuur gerichte brief is gepubliceerd, dan is dit in strijd met de opvatting dat geen openbare polemieken die de wederzijdse betrekkingen tussen de communistische partijen kunnen schaden, dienen te worden gevoerd."

Een verbazingwekkende redenering, in aanmerking genomen dat de CPN deze "openbare polemiek" zèlf is begonnen met haar eerdergenoemde brief aan de Franse CP! Er moet welhaast worden aangenomen, dat de CPN het recht van kritiekuitoefening in de communistische wereldbeweging exclusief voor zich opeist.

Twee illegaal opererende Aziatische partijen hebben zich de afgelopen maanden mogen verheugen in de solidariteit van de CPN, t.w. het Zuidvietnamese Bevrijdingsfront (Vietcong) en de Indonesische CP (PKI).

Het communistische "Comité Hulp aan Vietnam", dat reeds eerder f. 25.000,- voor de Vietcong bijeenzamelde, verkreeg van het Amsterdamse gemeentebestuur toestemming op 29 juli j.l. voor dit doel in de hoofdstad een straatcollecte te houden, die bijna f. 16.000,- opleverde. Zoals Marcus Bakker tijdens het Vietnamdebat in de Tweede Kamer op 25 augustus j.l. met voldoening meedeelde, heeft de CPN-leiding uit de telling der muntstukken geconcludeerd dat ruim 50.000 Nederlanders door een gift van hun solidariteit met de Vietcong hebben blijk gegeven. Het lijkt echter waarschijnlijk, dat velen van de milde gevers zich niet hebben gerealiseerd dat de opbrengst bestemd was voor het Vietcong-leger en niet - zoals de CPN-propaganda wel suggereerde - voor de noden van de Vietnamese burgerbevolking.

Op 17 augustus j.l. hield de CPN in Krasnapolsky te Amsterdam een openbare vergadering t.g.v. het feit dat 22 jaar geleden de Indonesische Republiek werd uitgeroepen. Voor circa 250 belangstellenden sprak partijbestuurder Jaap Wolff over de huidige situatie in Indonesië, waarbij hij scherpe kritiek uitoefende op de regering ("het generaalsbewind") die hij onwettig, reactionair en fascistisch noemde. Wolff eiste dat de Nederlandse regering haar steun aan Indonesië zou stopzetten en dat "het generaalsbewind" alle politieke gevangenen zou

vrijlaten. De indertijd, wegens desertie uit het Nederlandse leger, veroordeelde Piet van Staveren gaf een kort overzicht van de activiteiten van de PKI tussen 1945 en 1965. Bertus Meester, lid van het Amsterdamse CPN-districtsbestuur, herinnerde aan de solidariteitsacties van de CPN met de PKI sinds de twintiger jaren.

Ook in "De Waarheid" bracht de CPN haar solidariteit met de PKI meermalen tot uitdrukking. Zij wees op het h.i. verheugende feit dat in recente "Prawda"-artikelen de geslaagde machtsovername der Indonésische generaals in 1965 niet meer zou worden toegeschreven aan een falen van de PKI.

De CPN en de PSP

De PSP blijft voor de CPN het zwarte schaap. De houding van deze partij, zowel inzake de loonstrijd alsook t.a.v. de kwestie-Vietnam, kan in CPN-ogen geen genade vinden. In een fel artikel reageerde Freek Meis - vermoedelijk in zijn hoedanigheid van verantwoordelijke voor het landelijk bedrijfswerk van de CPN - begin augustus in "De Waarheid" dan ook op een tweetal artikelen in het PSP-weekblad "Radikaal", waarin deze punten ter sprake kwamen. Hij verweet het blad, dat het de Amsterdamse taxichauffeurs (die actie voerden tegen een wijziging in hun salarisregeling) opzette tegen de communisten en de Algemene Bedrijfsbond Transport en steun verleende aan "een ex-OVB-scheurmaker, een zekere Bronkhorst", die een jaar geleden een onafhankelijke bond van taxichauffeurs oprichtte, de Onafhankelijke Bedrijfsorganisatie voor Amsterdamse Taxichauffeurs.

In krachtige termen laakte Meis een ander "Radikaal"-artikel, dat over de loonstrijd in het algemeen handelde. Met enkele uit hun verband gerukte citaten "bewees" hij, dat de PSP een regelrechte aanval had gelanceerd op arbeiders die opkomen voor hogere lonen. Eén der gewraakte passages: "je hebt er weinig aan als dit jaar de looneisen worden ingewilligd, en volgend jaar sta je op straat", kwalificeerde Meis als één van de argumenten die ook door de ondernemers te berde worden gebracht. Anderzijds signaleerde Meis "de oude anarchistische onzin", verkondigd in "Radikaal", als zou er eerst nog meer werkloosheid, stijging van prijzen e.d. moeten komen, voordat het tot vervanging van het kapitalistisch stelsel komt. De in "Radikaal" aangevoerde argumenten: de positie van de arbeiders is thans zwakker dan enige jaren geleden; men moet op lange termijn denken; het kapitalisme heeft

domweg zijn grenzen, ook voor looneisen, sloegen bij Meis duidelijk niet aan. Naar zijn mening loopt de PSP de arbeiders telkens weer voor de voeten wanneer het gaat om de strijd voor hogere lonen en sociale verbeteringen, wat "slechts de ondernemers een welgevallige glimlach kan ontlokken".

Over de Vietnam-politiek van de PSP, zoals die gevoerd wordt door de "Actiegroep-Vietnam", onder leiding van Eerste Kamer-lid O.M. Boetes, werden eveneens fiolen van CPN-toorn uitgegoten. Boetes' verzekering, dat de maandelijkse stille tochten van de Actiegroep niet als anti-Amerikaans beschouwd moeten worden, werd, volgens "De Waarheid" van begin augustus, door Minister Luns met genoeg aangehoord. Het komt, aldus het blad, altijd goed te pas de aandacht af te leiden van de "werkelijke en allerminst tandeloze anti-Amerikaanse protestbeweging, die bezig is zich in Amsterdam, maar ook elders in het land te ontwikkelen" (gedoeld wordt op het communistische "Comité Hulp aan Vietnam"). Een en ander zou illustreren "hoe mijlenver een man als Boetes verwijderd is van de werkelijke strijd tegen de Amerikaanse agressie in Vietnam".

Tenslotte werd medio augustus in een artikelenserie in "De Waarheid" nog eens aan de hand van de geschiedenis "aangetoond", hoe heilloos altijd al het anarchisme is geweest voor de strijd van de arbeidersklasse. De serie mondde uit in een scherpe aanval op "pseudo-linkse krachten" als de provo's en de PSP, die door hun provocatorische acties de reactie een "kwestie-Amsterdam" in handen hadden gespeeld en de Minister van Binnenlandse Zaken aanleiding hadden gegeven tot "ingrijpen in de hoofdstad" en tot "een aanval op de democratische rechten".

De CPN en de middengroepen

Nadrukkelijk bleef de CPN haar aandacht richten op de "middengroepen" (zie ook MO no. 6). Zo vroeg medio juli het CPN-raadslid Roel Walraven aan de Amsterdamse gemeenteraad de kolenhandelaren te hulp te komen, die door de omschakeling op aardgas "in grote moeilijkheden dreigden te geraken". In het bijzonder bepleitte Walraven hulp aan die brandstoffenhandelaren, die gedwongen zijn op andere branches over te schakelen.

Ook het lot van boeren en tuinders bleef de CPN ter harte gaan. "De Waarheid" signaleerde de plannen van de Minister van Landbouw geen

nieuwe subsidie-aanvragen voor de modernisering van bedrijven en gebouwen meer in behandeling te nemen. Volgens het blad wordt gevreesd, dat deze bezuinigingsmaatregelen de modernisering van de landbouw sterk zullen vertragen. Wijzend op de grote subsidies aan de landbouw in het buitenland, met name West-Duitsland, sprak "De Waarheid" de mening uit, dat de plannen van de minister voor de ontwikkeling van de Nederlandse landbouw niet zonder gevolgen zullen blijven. Voor de drie Noordelijke provincies zou dit kunnen betekenen, dat de plannen voor de stichting van een "tuinbouwfonds" (voor uitbreiding, concentratie en stichting van nieuwe bedrijven) geen doorgang zullen vinden.

Met de acties van de Amsterdamse en Rotterdamse binnenschippers tegen de "relatievaart" en tegen de verhoging van de brandstof- (i.c. gasolie-) prijzen, trachtte de CPN zich op diverse wijzen te vereenzelvigen. De schippers hadden door twee 24 uurs-stakingen en een boycot-actie bereikt, dat het systeem van de "relatievaart" (vaste binding tussen schipper en opdrachtgever) door een grote onderneming werd losgelaten, waardoor diens vracht voortaan via de schippersbeurs zou worden aangeboden. Een procedure waarvoor "Onderling Verband", de schippersorganisatie, steeds had gepleit. Dit succes van de schippers was voor de CPN aanleiding, begin augustus een pamflet, "De Belboei", uit te geven en onder de binnenschippers te verspreiden. Hierin werd er op gewezen, dat de succesvolle actie "het gesloten front van de ondernemers had doorbroken" en daarmee de grondslag had gelegd voor het inwilligen door de ondernemers van andere eisen, zoals verhoging van de vrachttarieven en beter onderwijs voor schipperskinderen.

Vooraf de verhoging van de vrachttarieven noemde "De Belboei" van grote betekenis, omdat de Minister van Economische Zaken had geweigerd de gasolietarieven voor de binnenvaart te verlagen, terwijl hij daarentegen wel bij de verhoging van de benzineprijs voor het wegvervoer een uitzondering had gemaakt. Genoemde weigering was vervat in het antwoord van Minister De Block op eind juni in de Tweede Kamer door Marcus Bakker gestelde vragen. "De Belboei" besloot met de stelling, dat door het behaalde succes grotere activiteit "meer dan ooit noodzakelijk en mogelijk is voor het volledig binnenhalen van de nog bestaande verlangens".

Werkloosheid en loonstrijd

Aan de werkloosheid en met name aan de toenemende jeugdwerkloosheid, besteedde "De Waarheid" ruime aandacht. Pogingen om jeugdigen als "kort verband-vrijwilligers" voor het leger te werven en om van de LTS komende leerlingen te plaatsen bij bouwvakpatroons die niet bij het leerlingenstelsel zijn aangesloten, werden door het blad "ontmaskerd" als pogingen van leger en ondernemers, te "profiteren van de jeugdwerkloosheid".

In de bestaande werkloosheid zag de CPN geen aanleiding haar looneisen te matigen. Integendeel, begin augustus wees "De Waarheid", aan de hand van CBS-cijfers over 1964, op de "ongelooflijk hoge winsten" van de grootste Nederlandse bedrijven, waardoor volgens het blad eens te meer werd onderstreept, "hoe belachelijk het is te spreken van gebrek aan ruimte voor een loonsverhoging in 1968" (de mening van Minister Roolvink). Medio augustus eiste de CPN in een door haar uitgegeven manifest dan ook "een reële loonsverhoging, contant in de hand", zonodig af te dwingen "door gebruik te maken van het stakingswapen".

Ten aanzien van de ontslagen in de Rotterdamse haven liet de CPN, openlijk althans, geen eigen geluid horen (de CPN-aanhang onder de Rotterdamse havenarbeiders is gering). Wel citeerde "De Waarheid" met instemming het manifest van een actiecomité in de Rotterdamse haven, gevormd uit "arbeiders van verschillende bedrijven en van verschillende richtingen". Dat dit "havenactiecomité" bestond uit leden van het CPN-district Rotterdam, vermeldde het blad niet. Het manifest riep de arbeiders op, geen ontslag te aanvaarden maar er tegen te protesteren, aanvoerende dat er bij werktijdverkorting voor allen voldoende werk zou zijn. Het eiste een verkorting van de werkweek tot 37½ uur, volwaardige ploegensterkte en pensionering op 60-jarige leeftijd.

Dat "De Waarheid" de plannen van L. van Os, bestuurder van de afdeling Verkeer van het OVB: eventueel bezetting van de bedrijven en het eisen van socialisering van het havenbedrijf, als utopistisch en anarchistisch van de hand wees, was te verwachten (zie ook: CPN en PSP). Van de Bedrijfsgroep Haven, aangesloten bij de Nederlandse Bond van Vervoerspersoneel (NVV) lijkt men van communistische zijde nog het meest te verwachten, zij het dat men het optreden van deze bond niet radicaal genoeg acht.

Hoewel het onderstaande geen betrekking heeft op activiteiten van de CPN, lijkt het belangwekkend genoeg om het in dit MO op te nemen.

De Nederlandse kiezers en de CPN

In het laatste nummer van "Acta Politica" (tijdschrift voor politi-cologie) doet dr. A. Hoogerwerf verslag van een onderzoek naar "de Nederlandse kiezers en het partijstelsel". Doel van dit onderzoek was o.m. na te gaan, in hoeverre de kiezers zich verbonden voelen met de partij waarop zij gestemd hebben, met welke andere dan de gekozen partij zij zich verbonden voelen en tegen welke partij zij de meeste weerstanden hebben. Om op deze vragen een (voorlopig) antwoord te kunnen geven, werd na de verkiezingen van 15 februari 1967 onder 4300 kiesgerechtigden een enquête gehouden. Daar ons hier met name de CPN interesseert, blijven de andere partijen met opzet buiten beschouwing.

Uit de antwoorden op de vraag: "met welke partij voelt U zich het meest verbonden?", bleek dat slechts 63% van de CPN-kiezers zich met die partij ook het meest verbonden voelde. De CPN nam in dit opzicht ten opzichte van de andere partijen de op één na laatste plaats in: de Boerenpartij behaalde 57%. Ter vergelijking: bij de ARP-kiezers lag dit percentage het hoogst, namelijk 93%.

Het percentage stemmers dat zich met geen enkele partij verbonden voelde, was het hoogste bij de CPN: 17% (Boerenpartij 15%); bij de grote partijen was dit percentage 5% of minder.

Naast de omvang van de verbondenheid, werd ook de sterkte daarvan onderzocht. Uit dit onderzoek bleek, dat bij de CPN de intensiteit van de verbondenheid "uitzonderlijk laag" genoemd kan worden. In percentages: 41% van de CPN-kiezers voelde zich "zeer sterk of sterk" met de partij verbonden. Ter vergelijking: van de GPV-kiezers was dit 85% (het hoogste percentage); van de 11 onderzochte partijen behaalde de CPN het laagste percentage.

Uit het bovenstaande mag dus geconcludeerd worden, dat bij de CPN-kiezers zowel het gevoel van verbondenheid met de CPN, alsook de sterkte van die verbondenheid zeer gering zijn.

Interessant bleken de antwoorden op de vraag: "als Uw partij niet bestond, met welke partij zou U zich dan het meest verbonden voelen?". 25% der CPN-kiezers zou in dat geval aan de PvdA de voor-

keur gegeven hebben, 11% noemde D'66 als "tweede keus" en 10% zou bij gebrek aan beter de PSP verkozen hebben. De Boerenpartij mocht zich in de gunst van 3% der CPN-kiezers verheugen, de CHU en VVD behaalden elk 2%, terwijl de ARP voor slechts 1% als "tweede keus" vermocht te fungeren. KVP, SGP en GPV kwamen er bij de CPN-kiezers in het geheel niet aan te pas.

Overigens bleek de liefde van de CPN-kiezers voor de PvdA wel zeer van één kant te komen: slechts 3% van de PvdA-kiezers noemde de CPN als "second best"; van de PSP-kiezers was dit 8% (het hoogste percentage).

Ook de vraag: "tegen welke partij heeft U de meeste bezwaren?", leverde enige interessante gezichtspunten op. Er bleek namelijk, dat de CPN de meest verwerpelijkste partij werd gevonden, en wel door 48% van het totaal aantal geënquêteerden. De Boerenpartij kwam in dit opzicht na de CPN (36%); tegen de CHU bleken de minste bezwaren (2%).

De mate van weerstand tegen de CPN bleek per partij uiteen te lopen: zij was het hoogst bij de GPV-kiezers (74%), het laagst bij de PSP-kiezers (19%). In het algemeen bleek de afkeer van de CPN het grootst bij de confessionele partijen: CHU 70%, SGP en ARP beide 65%, KVP 59%. Daarna volgden VVD (50%), BP (41%), D'66 (40%) en PvdA (35%).

Voor de CPN-kiezers bleek de KVP veruit het "bête noire": 49% van hen had tegen die partij de meeste bezwaren. De CPN-afkeer van PvdA, BP en VVD ontliepen elkaar weinig: resp. 27%, 26% en 25% van de CPN-kiezers hadden tegen deze partijen de meeste bezwaren. Tegen CHU (10%), ARP (7%), SGP (6%) en GPV (4%) bestond bij hen aanzienlijk minder weerstand. De minste weerstand bleken bij de CPN-kiezers de PSP en D'66 te ontmoeten: slechts 2% verklaarde tegen deze partijen de meeste bezwaren te hebben.

Pikant is tenslotte het antwoord van de CPN-kiezers op de vraag: "in welke politieke leiders stelt U het meeste vertrouwen?", 29% noemde in dit verband Marcus Bakker, terwijl zowel Luns als Cals 5% kregen. De Groot en Hoekstra werden niet genoemd.

Al met al komt uit deze enquête voor de CPN geen opwekkend beeld te voorschijn. Er blijkt bij de CPN-kiezers een geringe en zwakke binding aan de partij te zijn; bij de kiezers van de andere partijen blijkt tegen de CPN de grootste weerstand te bestaan, en waar een kwart van de CPN-kiezers de PvdA als tweede keus noemt, blijkt bij de kiezers van die partij de bereidheid om de CPN als zodanig te beschouwen, teleurstellend gering (slechts 3%). De "regering van de arbeidersklasse" blijft voor de CPN een ver ideaal.

HOOFDSTUK III

ACTIVITEITEN VAN DE COMMUNISTISCHE HULPORGANISATIES

Cultuur

De Vereniging "Nederland-USSR"

De verdergaande ontwikkeling in het conflict tussen de leiding van de CPN en de Vereniging "Nederland-USSR" heeft zich in de afgelopen vakantiemaanden bijna geheel en al onttrokken aan het oog der publieiteit. De bij het conflict betrokken partijen hadden hierbij ongetwijfeld alle belang.

De leiding der CPN kreeg niet alleen de gelegenheid in districts- en afdelingsvergaderingen van de partij nadere uitleg te geven aan de met betrekking tot het reisbureau "Vernu" genomen besluiten, doch ook om in een niet al te overhaast tempo voorbereidingen te treffen voor het doorvoeren van disciplinaire maatregelen tegen de halsstarrig gebleven leiding van de Vereniging "Nederland-USSR".

De verenigingsleiding hield zich van haar kant intussen bezig met het treffen van voorbereidingen voor enkele festiviteiten in oktober en november van dit jaar ter herdenking van de Oktober-revolutie en het 50-jarig bestaan van de Sowjet-Unie, van het 20-jarig bestaan van de vereniging en van het 25-jarig bestaan van diplomatieke betrekkingen tussen Nederland en de USSR.

De zomermaanden stonden voor de Vereniging "Nederland-USSR" en het reisbureau "Vernu" bovendien in het teken van toeristen- en studiereizen naar de Sowjet-Unie en andere Oosteuropese landen. Wat de vakantiereizen betreft mocht men zich vooral verheugen in een vrij grote belangstelling voor groepsreizen naar Mamaia in Roemenië; toevalligerwijs een land, waartegen CPN-leider Paul de Groot minder bezwaren kan hebben dan tegen andere Oosteuropese.

De CPN-leden, die bij deze "Vernu"-reizen zijn opgetreden als reisleader, hebben zich daardoor niettemin schuldig gemaakt aan overtreding van de op dit punt geldende partijregels. In nog ernstiger mate geldt dit uiteraard voor diegenen onder hen, die van hun verblijf in de Sowjet-Unie en Oost-Europa gebruik hebben gemaakt voor het voeren van besprekingen over activiteiten van "Vernu" en de Vereniging "Nederland-USSR".

Tot de functionarissen, die 't het zwaarst hebben te verduren, behoren ongetwijfeld Wim Hulst - sinds jaren algemeen-secretaris van de vereniging en directeur van het reisbureau "Vernu" - wellicht binnenkort voorzitter der vereniging - en Henk Goudkuil, in mei aangesteld als tweede secretaris van de vereniging.

Hulst is, zoals bekend, reeds per 1 april '67 door de partijleiding geschorst als lid van de CPN. In zijn woonplaats Assendelft, waar Hulst sinds jaar en dag in de plaatselijke CPN-afdeling een zekere populariteit geniet als lid van de gemeenteraad, zijn daarna ernstige moeilijkheden ontstaan. Het bestuur van de CPN-afdeling Assendelft heeft namelijk geweigerd zich bij de schorsing van Hulst neer te leggen. Men heeft hem zelfs nadrukkelijk verzocht zijn zetel in de gemeenteraad niet ter beschikking te stellen. Hulst is inderdaad tot eind augustus aangebleven als gemeenteraadslid. Kennelijk ter vermijding van ongewenste publiciteit heeft hij zich echter onthouden van het bijwonen van vergaderingen van de raad. Commissievergaderingen werden echter wel door hem bijgewoond. Eind augustus liet Hulst niestemin weten - volgens een recent persbericht - "uit redenen van politiek fatsoen" zijn gemeenteraadzetel toch ter beschikking te zullen stellen.

Goudkuil is pas in de loop van juni door het bestuur van het CPN-district Rotterdam geschorst als lid der CPN. Zijn schorsing kreeg dus pas haar beslag, nadat hij was aangesteld als vrijgesteld secretaris van de Vereniging "Nederland-USSR".

Cultureel verdrag tussen Nederland en Sowjet-Unie

Op 14 juli '67 is in Den Haag een overeenkomst ondertekend inzake de culturele samenwerking tussen het Koninkrijk der Nederlanden en de Unie van Socialistische Sowjet-Republieken. Het verdrag - waarover de onderhandelingen zich hebben uitgestrekt over een periode van enkele jaren - is gericht op een duidelijk omlinjnde uitwisseling op cultureel gebied in de ruimste zin van het woord. Het voorziet in de uitwisseling van docenten en wetenschappelijke medewerkers aan universiteiten en hogescholen, van deskundigen op het terrein van het middelbare en technische onderwijs en van de vorming buiten schoolverband en van deskundigen op het terrein van de geneeskunde en de gezondheidszorg. Voorts worden over en weer studiebeurzen in het vooruitzicht gesteld. Op het gebied van de kunst is het verdrag gericht op de bevordering van reizen

van scheppende en uitvoerende kunstenaars, het geven van concerten, toneel- en balletvoorstellingen, het organiseren van tentoonstellingen, het vertalen van literaire werken en de uitwisseling van boeken, tijdschriften, films en grammofoonplaten. Tenslotte is voorzien in de bevordering van de uitwisseling op het gebied van de sport.

Merkwaardig na alle voorafgaande propaganda is, dat noch in het juli-augustusnummer van het NU-bulletin, noch in het informatiebulletin van de Sowjet-Russische Ambassade van deze maanden commentaar op de ondertekening van de overeenkomst is geleverd.

Vredesbeweging

Communistische manipulaties rond Vietnam-conferentie in Stockholm

Medio vorig jaar lanceerde een Zweedse pacifistische organisatie, de "Peace and Arbitration Society", het plan voor een Vietnam-conferentie op mondiaal niveau. Het idee vond onmiddellijk weerklank; de "International Confederation for Disarmament and Peace" (ICDP), de "War Resisters International" (WRI), de "International Fellowship of Reconciliation" (IFOR) en het "International Peace Bureau" (IPB, Wenen) - alle pacifistische organisaties - namen, samen met de communistische "Wereldvredesraad" (WVR) en de sterk communistisch beïnvloede "Praagse Christelijke Vredesconferentie" (CVC), het beschermheerschap van de conferentie op zich. In de praktijk waren het echter de ICDP en de WVR - voordien o.m. al samenwerkend bij de uitgave van het blad "Vietnam International" - die de Zweedse "Peace and Arbitration Society" het meeste werk bij de voorbereidingen voor de conferentie uit handen namen. Vooral de WVR buitte hierbij al haar propagandamogelijkheden uit: zo werden opwekkende artikelen in zijn blad "Perspektieven" afgedrukt en werden alle nationale vredescomité's opgeroepen tot deelname aan de geplande conferentie. Op deze wijze wist de WVR zich van het begin af te verzekeren van een stevige vinger in de conferentie-pap. Dit kwam o.m. tot uiting toen (vóór de bijeenkomst) een beslissing moest worden genomen over de deelname uit Vietnam zelf. Naar verluidt zou het vooral aan de communisten te wijten zijn dat, ondanks fel verzet van enkele pacifistische organisaties, alleen vertegenwoordigers van Noord-Vietnam en van het Zuidvietnamese Bevrijdingsfront werden uitgenodigd en niet bijvoorbeeld de Boeddhisten.

Ruim 400 gedelegeerden en enkele tientallen waarnemers kwamen tenslotte van 6 tot 9 juli j.l. te Stockholm bijeen voor, wat in de pers wel genoemd werd "de meest representatieve bijeenkomst van de internationale vredesbeweging sedert de Tweede Wereldoorlog". Inderdaad waren hier alle momenteel belangrijke (communistiche en niet-communistische) vredesorganisaties vertegenwoordigd. Vooral de communistische deelname was relatief groot: vrijwel alle internationale communistische frontorganisaties hadden een afvaardiging gezonden, hetgeen uiteraard een stempel op het verloop van de conferentie drukte.

Ook uit Nederland namen enkele personen aan de conferentie deel, onder wie de bekende dr. S.J. Bosgra, secretaris van de Subgroep Internationale Betrekkingen van de PSP, en P. Verdooren, politiek-secretaris van de PSP, speciaal belast met de buitenlandse politiek. Opmerkelijk is, dat de communistische "Nederlandse Vredesraad" (NVR) op het appèl ontbrak, hetgeen nog eens duidelijk illustreert in welk internationaal (doch ook nationaal!) isolement de Nederlandse communistische vredesstrijders zich momenteel door eigen toedoen bevinden.

Reeds vóór de aanvang van de conferentie viel in de persartikelen en spreekbeurten van prominente leden der organiserende vredesbewegingen te beluisteren, dat de conferentie een sterk anti-Amerikaans karakter zou krijgen. Alleen al hierom lag de belangstelling van de communisten voor de bijeenkomst dan ook voor de hand: het was bij voorbaat duidelijk dat er voor hen politieke winst te behalen viel. Secretaris-generaal Romesh Chandra van de WVR liet in dit opzicht weinig twijfel aan de communistische oogmerken bestaan. In het WVR-orgaan "Perspektieven" schreef hij bijvoorbeeld:

"..... een dergelijke verbeterde coördinatie (van de verschillende groepen die tegen de oorlog in Vietnam ageren) zou het vergemakkelijken de Vietnam-politiek van Johnson moreel en politiek te isoleren en nieuwe groepen te betrekken bij het front dat tegen deze politiek oppositie voert."

Hij werd niet teleurgesteld. De conferentie leverde in velerlei opzicht winst voor het communisme op: de Amerikaanse politiek werd scherp veroordeeld; de aanwezige vertegenwoordigers van Noord-Vietnam en het Zuidvietnamese Bevrijdingsfront werden luid bejubeld. Hun aanwezigheid werd van Oosteuropese zijde trouwens op alle mogelijke wijzen uitgebuit. Zo werd hun tijdens de conferentie door de Oostduitse Minister van Volksgezondheid, Max Sefrin, plechtig een gift van vijf miljoen mark overhandigd. De conferentie resulteerde tenslotte in een

"oproep", die aanvangt met de woorden:

"De Amerikaanse escalatie in Vietnam is niets minder dan genocide (= volkerenmoord) geworden.....". Verder wordt in het stuk gesproken van "het Zuidvietnamese Bevrijdingsfront, dat de fundamentele aspiraties van het volk van Zuid-Vietnam representeert"..... Men kan zich indenken dat een dergelijk resultaat in Oost-Europa met groot genoegen ontvangen is. De "Prawda" constateerde op 10 juli dan ook tevreden:

"De pessimistische prognoses van bepaalde Westerse kringen, die meenden dat bij een dergelijke breed opgezette conferentie geen gemeenschappelijk gezichtspunt t.a.v. de veroordeling der Amerikaanse agressie in Vietnam bereikt zou kunnen worden, zijn niet uitgekomen".

Het communisme, i.c. de WVR, heeft op deze conferentie echter nog méér winst weten te boeken. Immers, het streven van de WVR om tot samenwerking met internationale pacifistische bewegingen te komen - een streven dat al van enkele jaren geleden stamt, doch slechts moeizaam tot resultaten leidde - is op deze conferentie in één klap gerealiseerd. In een tweede (en laatste) resolutie werd namelijk besloten tot de oprichting van een "continuing committee" (een soort contactorgaan, zonder directe beslissingsbevoegdheid), waarin alle organiserende vredesorganisaties vertegenwoordigd zijn en dat in de toekomst plannen tot gezamenlijke Vietnam-activiteiten zal uitwerken. De WVR heeft van meet af aan hierop aangestuurd, getuige o.a. de uitlating - vóór de conferentie - van eerdergenoemde Romeh Chandra, dat

"de conferentie ongetwijfeld van beslissende invloed zal zijn op de verdere samenwerking tussen de verschillende (vredes-)organisaties".

In zijn speech op de slotbijeenkomst kon hij dan ook met tevredenheid opmerken, dat

"de resultaten van de conferentie misschien het begin betekenden van het einde van de koude oorlog binnen de vredesbeweging",

een opmerking die - volgens Radio Moskou althans - met applaus werd begroet. WRI-bestuurslid M. Randle gebruikte in dit verband de term "turning point in the international peace movement", waarbij hij wel de restrictie maakte, dat eerst na zes tot twaalf maanden in dit opzicht concrete conclusies getrokken zouden kunnen worden.

Of de hier geciteerde verwachtingen bewaarheid zullen worden is momenteel inderdaad nog niet te voorspellen, doch het ziet er in

ieder geval wel naar uit, dat de "Wereldconferentie inzake Vietnam" van grote invloed zal blijken te zijn op de toekomstige activiteiten van de internationale vredesbeweging.

H O O F D S T U K I V

ANDERE GROEPERINGS

Provo-beweging

Hoewel de provo-beweging op 13 mei 1967 in Amsterdam officieel werd opgeheven en daarmee naar het schijnt ook een eind is gekomen aan de demonstratieve en provocerende activiteiten van die groep, is de provo-gedachte nog allerminst verdwenen. Dat blijkt o.m. uit een voorwoord van de "geestelijke vader" van de provo's, Roel van Duyn, in een kort geleden bij de uitgeverij "De Bezige Bij" verschenen boekwerkje "Het beste (slechtste) uit Provo". Daarin komt o.m. deze zinsnede voor: "hou er rekening mee dat we subversieve methodes zullen zoeken en vinden, waarbij alle happenings en demonstraties verbleken".

Ook schrijft Van Duyn daarin, dat Minister-President De Jong niet verbaasd moet zijn als "na een tijd van afwezigheid uit de publiciteit, de ex-provo's weer zullen opduiken temidden van de woelingen van de lieve revolutie, die in West-Europa binnen afzienbare tijd op komst is".

Een feit is, dat binnen 14 dagen na de opheffing van provo (en 1½ maand nadat het laatste nummer van het gelijknamige blad uitkwam), er een nieuw periodiek verscheen, onder de titel "De Papieren Tijger", witte krant.

Volgens een mededeling van de redactie, die voornamelijk uit studenten bestaat, was het de bedoeling een papieren guerilla in te luiden, gericht tegen de onwetende Nederlandse pers, die door heulen met rechts en koketteren met links, het werkelijke nieuws zou verzwijgen: "De Papieren Tijger" bestaat dank zij de corruptie van de Nederlandse pers".

In een tijdsbestek van drie maanden volgden nog vier nummers, waarvan het laatste zelfs in vijf-kleurendruk werd uitgevoerd. Het periodiek, dat typografisch goed - zij het excentriek - verzorgd is, wordt voor 50 ct aan de man gebracht.

Aanvankelijk leek het er op, dat het nieuwe blad zich voornamelijk beijverde met het doorgeven van berichten over de zgn. hippies, love-in's, psychedelische effecten en bewustzijnsverruimende middelen. Later kwamen evenwel ook politieke zaken aan de orde. Zo bleek dat de redactie, daartoe uitgenodigd, deelnam aan het van 15 tot 30 juli j.l. in Londen gehouden congres over de "dialectiek van de bevrijding". Onder de deelnemers bevond zich o.a. de bekende Black Power-leider,

de Amerikaan Stokeley Carmichael. Het doel van het congres was volgens de organisator (The Institute of Phenomenological Studies), de "demystificatie" van gewelddadig gedrag in al zijn vormen en het onderzoek naar nieuwe vormen van actie.

In een redactioneel verslag over dit congres wordt gesteld, dat twee weken lang werd gesproken over alle mogelijke vormen van openlijk en verkapt geweld in de politiek, de rechtspraak, de geneeskunde en de opvoeding, over het misbruik van de technologie en over de "onleefbaarheid" in onze steden. De aanwezigen stelden daar de noodzaak van (contra-) geweld tegenover. Een zekere Paul Goodman - een anarchistisch schrijver - kwam zelfs met het idee een beperkte bio-chemische oorlog te gaan voeren, die binnen enkele dagen een enorme chaos teweeg zou kunnen brengen. Ook het toevoegen van LSD en/of bacteriën aan het leidingwater was z.i. een mogelijkheid.

Het congres had volgens "De Papieren Tijger" aangetoond, dat er vele vormen van geweld bestaan en dat even zovele vormen van tegenactie broodnodig zijn: de guerilla's in de derde wereld en in de negerghetto's tegenover het bloedige Westerse imperialisme en racisme; de provocerende speldeprik tegenover de marihuana verbiedende autoriteiten in de parlementaire hypocratie; bloemen en liefde tegenover de agressie en frustaties van de grijze pakkenwereld.

Tenslotte werd vernomen, dat een van de belangrijkste opgaven die het congres zich had gesteld, was: "het kweken van solidariteit tussen de hippies, demonstranten en guerilla's".

Interessant in verband met de laatste zinsnede is, dat in hetzelfde nummer van de nieuwe provokrant, de redactie verzoekt om gegevens over politionele acties, die de "grenzen van de welgevoegelijkheid te buiten zijn gegaan". Informatieve verslagen worden ingewacht inzake invallen, schermutselingen, arrestaties, fouilleringen enz. Misschien probeert de redactie op deze wijze dan ook in de gunst te komen van en aansluiting te zoeken bij de Nederlandse "hippies".

Van hen, evenals trouwens van soortgenoten in het buitenland, is bekend dat zij over het algemeen weinig of geen interesse in politieke zaken hebben. Dat bleek ook tijdens de love-in, die op zondag 6 augustus j.l. in het Vondelpark in Amsterdam werd gehouden. Deze viel samen met de Hiroshima-herdenking van de Amsterdamse afdeling van de PSP. "Hippe" vertegenwoordigers kwamen daar na afloop van een toespraak van het PSP-gemeenteraadslid A.J. Bruggeman vertellen, dat

zij noch in kwesties rond de kernbewapening, noch inzake Vietnam waren geïnteresseerd.

Deze gedachte leeft ook bij de redactie van "De Papieren Tijger", althans voorzover het de love-in's betreft: "geen geürm om Vietnam, geen gejengel rond Israël, laten we de heerlijkste dag van de week clean houden; politiek bestaat niet, tenzij als een walgelijke stank, waar iedereen door besmet wordt".

Onder de jongeren, die tot nu toe in "De Papieren Tijger" schreven bevinden zich tenminste 6 (voormalige) provo's of provo-gezinden. Onder hen zijn er enkele van het "eerste uur", zoals Olaf Stoop en Hans Metz. Ook de anarchist Rudolf de Jong schrijft zo nu en dan in het nieuwe blad, evenals destijds in "Provo".

Studentenvakbeweging

Ook de Studentenvakbeweging (SVB) gaat zich in Europees verband bezighouden met het gezag.

Het besluit daartoe was een van de vele, die genomen werden tijdens het van 1 tot 11 augustus j.l. in West-Berlijn gehouden congres van Europese syndicalistische studentenorganisaties (CESSE). Daar werd overeengekomen om een samenwerkingsorgaan te vormen met een secretariaat in Amsterdam. Dit secretariaat, dat onder leiding zal staan van Maarten Abeln, thans nog landelijk-voorzitter van de SVB, krijgt tot taak de activiteiten van de Europese syndicalistische studenten te coördineren. Voorts zal het documentatiemateriaal moeten verzamelen over de oorzaken van - wat genoemd wordt - de toenemende autoritaire neigingen van het gezag.

Al eens eerder vond een soortgelijk congres plaats, namelijk van 3 tot en met 5 maart 1967 in Brussel. Daar werd toen een actie-program opgesteld, volgens hetwelk de syndicalistische studentenorganisaties zich moesten gaan bezighouden met harde acties voor de structurele verbetering van de sociale en juridische positie van de student.

Zowel op het congres in Brussel als op dat in Berlijn, werd gesteld dat de internationale studentenorganisaties, als de (pro-Westerse) International Student Conference (ISC) en de (communistic) Internationale Unie van Studenten (IUS), te weinig representatief zijn voor wat in (syndicalistische) studentenkringen omgaat.

Het is niet ondenkbaar, dat de stellingname tegenover de IUS in wezen camouflage is, aangezien juist deze organisatie haar banden met de in de CESE samenwerkende verenigingen het laatste halfjaar aanzienlijk heeft versterkt. Was het begin maart 1967 nog zo, dat slechts drie van de 10 deelnemende organisaties, bindingen hadden met de IUS, na het eind maart-begin april in Ulan Bator gehouden 9e IUS congres van deze organisatie, bleek dit aantal verdubbeld te zijn. Bovendien kreeg de Belgische Vereniging van Vlaamse Studenten (VVS), in plaats van een functie in het Executief Comité (al sinds het vorige congres van december 1964), er één in het veel belangrijker secretariaat van de organisatie.

Gelet op het bovenstaande, moet er rekening mee worden gehouden, dat de IUS op de achtergrond van de aaneensluiting van Europese studentenvakbonden eveneens een rol speelt.

De SJ en de IUSY

Begin juli 1967 besloot het bestuur van de bonafide Internationale Unie van Socialistische Jeugd (IUSY) tot roeyement van de Socialistische Jeugd (SJ). Dit, omdat deze organisatie (geassocieerd lid van de IUSY) ook lid wilde worden van de communistische Wereldfederatie van Democratische Jeugd (WFDJ). De IUSY achtte het lidmaatschap van háár organisatie evenwel onverenigbaar met dat van enige communistische wereldorganisatie.

Men beraadt zich bij de IUSY nog over de positie van de democratisch-socialistische studentenvereniging "Politeia", die ook tot de WFDJ zou willen toetreden. Als "Politeia" zich niet bereid toont alle toenaderingspogingen tot de communistische organisatie te staken, zal ook deze vereniging worden geroyeerd.

Het is met de toelating van de SJ tot dusver overigens niet van een leien dakje gegaan. Blijkbaar waren niet alle bij de WFDJ aangesloten organisaties enthousiast. Dat zal zeker niet het geval zijn met het Algemeen Nederlandse Jeugdverbond (ANJV), dat zelfs een uitgesproken hekel heeft aan de (provocerende) SJ.

Het ziet er evenwel naar uit, dat de kansen voor de SJ stijgen. Naar verluidt wordt de verstandhouding tussen deze socialistische jongeren en de Russische Komsomol steeds beter.

Ter gelegenheid van de 50ste herdenking van de Russische Oktoberrevolutie zal de SJ een openbare bijeenkomst en een foto-

tentoonstelling organiseren. Daarvan werd melding gemaakt in het WFDJ-informatiebulletin van 15 juli j.l.; uiteraard een opmerkelijke zaak.

Vietnam

Hoewel sinds september 1965 h.t.l. door partijen en organisaties van uiteenlopende politieke richtingen verschillende activiteiten tegen de Amerikaanse politiek inzake Vietnam werden ontwikkeld, slaagde tot nu toe geen enkele groepering er in om deze activiteiten te bundelen teneinde tot massale actie te komen. Het ziet er naar uit dat ook de poging daartoe van de in april j.l. opgerichte Vietnam-Steun-Teams (VST) (zie ook M.O. 5 - 1967 pag. 28) schipbreuk zal leiden. Dit is dan niet alleen gevolg van het feit, dat de CPN er zich van distancieerde en dat andere organisaties zich er niet bij aansloten, maar wellicht ook van het afwijzende standpunt van het hoofd van de vertegenwoordiging in Oost-Berlijn van het Nationale Vietnamese Bevrijdingsfront, Duong Dinh Thao. (Aan Duong Dinh Thao werd in december 1966 een visum voor Nederland geweigerd. Hij wilde toen het 11de ANJV-congres bijwonen.)

Volgens het laatst verschenen nummer (juli 1967) van het SJ-periodiek "Voorwaarts" bracht de trotskist Huij Riethof, tot nu toe voorzitter van het Jongerencomité Vietnam en mede-oprichter van de VST, kortgeleden tweemaal een bezoek aan Thao. Eén ervan vond vermoedelijk begin juni plaats toen Riethof samen met zijn mede-oprichters van de VST, Jan Blok en Irene Donner van de Weetering, twee dagen in Berlijn verbleef.

Tijdens het interview met Riethof sprak Thao over verschillende van de tot nu toe in Nederland aan de dag gelegde activiteiten. Daarbij viel op dat hij in feite geen enkele actie boven een andere prefereerde. Zolang de verschillende solidariteits- en steunacties, zoals die van het Jongerencomité Vietnam, de CPN, de Quakers, de Steun-teams en de Actiegroepen een positieve functie vervullen - zowel voor de buitenwacht als voor de eigen achterban - moeten ze doorgaan en versterkt worden, aldus de Vietnamees. Elke concrete steun uit Nederland wordt in de eerste plaats in dat licht gezien.

Volgens Thao zijn de geldzendingen en de levering van plastic van grote betekenis geweest. Hij voegde daar aan toe, dat het goed zou zijn om de beperkte krachten die in Nederland voor steunacties beschikbaar zijn, vooral in te zetten voor het verwerven van die goe-

deren, die de Vietnamezen niet in Oost-Europa of China konden krijgen. Grote aandacht moet volgens Thao daarnaast worden besteed aan het politieke effect, dat een dergelijke actie binnen het "Vietnam-front" in Nederland zou hebben. Wat het initiatief van Piet Nak betreft, verklaarde Thao, dat het een grote fout zou zijn om mensen als hij aan te vallen om hun "Oe-Thantisme" (Zoals bekend ondersteunde de groep Nak de oproep van de secretaris-generaal van de Verenigde Naties om de bombardementen op Noord-Vietnam te staken.) zonder hen te begroeten aan het "Vietnam-front" en zonder met hen samen te werken en een geduldige discussie met hen te voeren. Aan de andere kant zou het volgens hem fout zijn, om de actie van politiek-bewustere groepen ter wille van de eenheid van actie tot beneden het "Piet Nak-peil" terug te draaien.

Studieconferentie van de "War Resisters International"

Van 19 tot 22 juli belegde de pacifistische "War Resisters International" (WRI) te Jessheim (bij Oslo) een studieconferentie over de NAVO, waaraan door circa 40 afgevaardigden uit verschillende landen werd deelgenomen. Ook uit Nederland namen enkele personen aan de bijeenkomst deel, onder wie Mr. H. van Wijk, lid van de Eerste Kamer voor de PSP, tevens voorzitter van de bij de WRI aangesloten "Algemene Nederlandse Vredesactie" (ANVA) en de PSP-leden Dr. S. Bosgra en Drs. F. de Vries. De laatste hield een inleiding onder de titel "de NAVO en de kleine staten". Andere sprekers waren o.m. Prof R. Bierzanek uit Polen en Silas C. Cerqueira, een in ballingschap levende Portugese communist. De conferentie had - zoals gewoonlijk bij dit soort conferenties, waaraan men voornamelijk deelneemt om contacten te leggen en te onderhouden - een weinig interessant verloop. Voor zover bekend, werden geen nieuwe acties in het vooruitzicht gesteld en ook m.b.t. de lopende WRI-acties ten behoeve van Amerikaanse deserteurs (zie vorig Maandoverzicht) kwam niets nieuws naar voren.

Over het studieonderwerp van de conferentie werd door de deelnemers uiteenlopend gedacht. Het Engelse blad "Peace News" (18 aug. 1967) sprak in dit verband zelfs van "aanzienlijke meningsverschillen". Ongetwijfeld is dit er de oorzaak van geworden, dat de conferentie geen slotverklaring of enigerlei "aanbeveling" opleverde.

Tenslotte dient nog gewezen te worden op de aanwezigheid van twee vertegenwoordigers van de communistische "wereldvredeeraad" (WVR), Yves Cholière en echtgenote, een uitvloeisel van het streven van de WVR naar meer contact en, zo mogelijk, samenwerking met pacifistische organisaties. In het verleden heeft dit al eens geleid tot een gezamenlijke studieconferentie van WVR en WRI.

A G E N D A

<u>Datum:</u>	<u>Bijeenkomst:</u>	<u>Plaats:</u>	<u>Organisatie:</u>
* 7-9 sept. 1967	Bijeenkomst Executief comité IOJ.	Ulan Bator	Intern.org.v. Journalisten.
10 sept. 1967	Waarheidfestival.	Amsterdam	CPN.
23 sept. 1967	Nordmarktreffen.	Rendsburg	HIAG (oud-nazistisch).
sept./okt. 1967	Intern.conf. over toerisme van jeugd- en studentenorg.	Boedapest	Intern. Bureau v. Toerisme en Jeugd-uitwisseling (BITEJ).
sept./okt. 1967	Conf.v. jeugd en studenten over Europese veiligheid.	Tsjecho-Slowakije	Wereldfed. Dem. Jeugd (WFDJ) en Intern. Unie van studenten (IUS).
* oktober 1967	Conf.v. Europese Vredescomité's.	O.-Berlijn	(WVR) Wereldvrede-raad.
oktober 1967	Conf. over Europese veiligheid.	Wenen	Wereldfed.v. Wetenschappelijke Werkers.
november 1967	Bijeenkomst van jeugd uit NAVO- en Warschau-pact-landen.	Finland	Wereldfed.v. Dem. Jeugd (WFDJ).
* 1, 2 dec. 1967	Bijeenkomst Alg. Raad FIR.	O.-Berlijn	(FIR) Internat. Fed. van Verzetsstrijders.
22-24 dec. 1967	22e CPN-congres.	Amsterdam	CPN.
eind 1967	Zitting Presidium WVR.	?	Wereldvrede-raad.
1968	IIIe Chr. Vredesconferentie.	Praag	Christelijke Vredesconferentie.
* april 1968	Conferentie i.z. Europese veiligheid en Wetensch.samenwerking.	Wenen	(WFSW) Wereldfederatie van Wetenschappelijke Werkers.
* voorjaar 1968	Congres i.z. Europese Veiligheid.	?	Wereldvrede-raad (WVR).
* 28 juli 1968	9e Wereldjeugdfestival.	Sofia	Wereldfed.v. Dem. Jeugd (WFDJ) en Internat. Unie van Studenten (IUS).
* nieuw c.q. aangevuld.			